

รูปแบบการพัฒนากลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานไทยไปสู่ระบบพรรคการเมือง The Development Model of The Thai Labour Interest Group To Be the Political Party System.

วนาภรณ์ พันธุ์พฤษฯ¹, และสุนีย์ มัลลิกะมาลย์²

Wanaporn Phanphruk¹, and Sunee Mullikamal²

¹นักศึกษา ปริญญาเอก คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

²อาจารย์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

¹Doctor Student of Laws Sripatum University

²Lecturer from the Faculty of Laws Sripatum University

Corresponding Author Email: wphanphruk@yahoo.com

Received: 28 August 2020

Revised: 30 November 2020

Accepted: 3 December 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาปรัชญา ทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวกับแนวทางในการรวมกลุ่มเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและสามารถพัฒนาไปสู่ระบบพรรคการเมือง และ 2. เพื่อวิเคราะห์พัฒนาการการรวมกลุ่มผลประโยชน์ด้านแรงงานสู่การจัดตั้งพรรคแรงงานของต่างประเทศ เป็นการวิจัยวิธีวิทยาการเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก การมีส่วนร่วมออกแบบ ร่วมออกแบบ และการรับฟังความคิดเห็น แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) ประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้นประชาชนทุกคนย่อมสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มภายใต้กฎหมายสูงสุดของแต่ละประเทศ และมีเสรีภาพดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้ภายใต้การรับรองคุ้มครองของกฎหมาย ซึ่งประเทศไทยก็เช่นกันที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดให้การรับรองคุ้มครองในทุกฉบับและมีบัญญัติในกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์อันเป็นกฎหมายเฉพาะที่ให้มีการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานเพื่อจัดตั้งเป็นสหภาพแรงงาน ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงกฎหมายได้เปิดโอกาสให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานสามารถรวมกลุ่มกันได้ และ 2) พัฒนาการการรวมกลุ่มผลประโยชน์ด้านแรงงานสู่การจัดตั้งพรรคแรงงานของประเทศไทยทั้ง 3 ประเทศ ได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส และญี่ปุ่น นั้นมีเหตุปัจจัยที่เอื้อต่อการรวมกลุ่มและพัฒนาไปสู่พรรคแรงงานหรือพรรคการเมืองของกลุ่มผู้ใช้แรงงานจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ไปสู่ระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งมีการพัฒนาประเทศด้วยการปฏิวัติด้านอุตสาหกรรม และการยอมรับหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของแรงงานและการรวมกลุ่มแรงงานตามกฎหมายระหว่างประเทศทั้ง 2 ฉบับดังกล่าว

คำสำคัญ: การรวมกลุ่ม, กลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงาน, พรรคแรงงาน

Abstract

The purposes of this study were 1. 1. To study philosophy, theories, concepts and research related to the approach of integration in order to strengthen and develop into the political party system; The establishment of a foreign labor party is a qualitative research methodology consisting of document research In-depth interviews Participation in design, design participation and hearing. The data were analyzed in content (Content Analysis). The results of the research found that 1) in a country with democratic regime, all people have the right to freedom of association under the highest law of each country. And freedom to conduct political activities under the protection of the law. In Thailand, too, the Constitution of the Kingdom of Thailand has

provided protection for all issues and is enacted in the law on labor relations, which is a specific law that allows the union of workers to form a labor union. This demonstrates the law that allows laborers to join together and 2) develop the integration of labor interests into the establishment of the Labor Party of the three countries: Britain, France and Japan. That facilitates integration and development into the Labor Party or the Labor Party's political party from the transition of government from absolute monarchy to democracy. Including the development of the country through the industrial revolution And the recognition of the protection of labor rights and freedoms and labor union in accordance with the two such international laws.

Keywords: Integration, Labour interest groups, Labour party

บทนำ

การเมืองการปกครองเป็นความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับรัฐ และความเป็นรัฐประกอบด้วยประชากร ดินแดน รัฐบาล และอำนาจอธิปไตย โดยมีประชาชนเป็นเจ้าของประเทศเพราะฉะนั้นในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การบริหารปกครองประเทศจึงเป็นสิทธิของประชาชนทั้งประเทศ แต่ประชาชนทั้งประเทศมีจำนวนมากเกินกว่าที่จะร่วมกันบริหารปกครองประเทศได้ จึงจำเป็นที่จะต้องมอบอำนาจของตนให้แก่ผู้ที่จะทำการแทนได้ทำให้เกิดการสร้างระบบการเลือกผู้แทนที่ประชาชนเลือกได้ตามเจตนาารมณ์และความต้องการของตนเองเพื่อให้ได้ผู้แทนที่เชื่อมั่นได้ว่าสามารถจะทำการบริหารปกครองได้ตามที่ต้องการ จึงเป็นที่มาของแนวคิดการรวมกลุ่มคนที่มีแนวคิด อุดมการณ์ และผลประโยชน์ที่เหมือนกันเพื่อให้เป็นทางเลือกของประชาชนที่จะเลือกให้เป็นผู้แทนในการดูแล เรียกร้องและรักษาสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ แทน การรวมกลุ่มในลักษณะเช่นนี้จึงเป็นการรวมกลุ่มในการจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง การรวมกลุ่มนี้สำหรับประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยถือว่าเป็นสิทธิและเสรีภาพซึ่งต้องมีกฎหมายให้การรับรอง ประเทศไทย มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองตั้งแต่ปี.ศ. 2475 จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบมาเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ซึ่งได้ให้การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในการรวมกลุ่มแก่ประชาชนในประเทศและถือว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน จึงนำไปสู่การรวมกลุ่มของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ จัดตั้งเป็นพรรคการเมืองขึ้นเพื่อใช้กลไกของอำนาจนิติบัญญัติที่จะให้ผู้แทนของกลุ่มได้มีโอกาสถูกเลือกให้เป็นผู้แทนราษฎรเข้าไปมีบทบาทในการบริหารปกครองประเทศ (ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, 2524, น.284-287) สำหรับกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานซึ่งถือว่าเป็นหนึ่งในกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมของประเทศที่ได้รับสิทธิและเสรีภาพในการรวมกลุ่มเช่นเดียวกับกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมอื่นๆภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานเป็นประชาชนกลุ่มใหญ่ของประเทศกลับไม่พบว่ามีพรรคการเมืองที่เป็นตัวแทนของกลุ่มอย่างแท้จริง (วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน, 2544, น.393)

ดังนั้น จึงเป็นประเด็นปัญหาสำหรับการวิจัยนี้จะหาคำตอบอันเป็นปัจจัยสาเหตุที่ทำให้ไม่สามารถเข้าสู่ระบบพรรคการเมืองได้ทั้ง ๆ ที่กลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจและมีความสำคัญเชิงโครงสร้างของระบบการเมืองไทยดังนั้นการวิจัยที่มุ่งถึงการหาคำตอบที่เป็นปัจจัยที่จะนำไปสู่การรวมกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานเพื่อพัฒนาไปสู่ระบบพรรคการเมือง จึงเป็นเป้าหมายหลักของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปรัชญา ทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางในการรวมกลุ่มเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและสามารถพัฒนาไปสู่ระบบพรรคการเมือง

2. เพื่อวิเคราะห์พัฒนาการการรวมกลุ่มผลประโยชน์ด้านแรงงานสู่การจัดตั้งพรรคแรงงานของต่างประเทศ

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1. **เครื่องมือในการวิจัย** ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เป็นการสัมภาษณ์เชิงสนทนาระหว่างผู้วิจัยกับประชากรสัมภาษณ์ที่เจาะจง คือ นักวิชาเกี่ยวกับทางด้านแรงงาน เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องของทางการเมือง บุคลากรทางด้านสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจและเอกชน จำนวน 12 คน

2. **การรวบรวมข้อมูล** ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลเอกสาร (Documentary Research) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารรวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายไทยข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมตามวิธีวิทยาการวิจัยดังกล่าวได้นำไปสู่การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive) ร่วมกันจนได้คำตอบของปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการรวมกลุ่มของกลุ่มผลประโยชน์ด้านแรงงานไทยไปสู่การจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง คำตอบที่ได้มานี้ได้นำไปสู่การสัมมนารับฟังความคิดเห็น (Hearing) จากประชากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อการวิพากษ์และข้อเสนอแนะที่การวิจัยนำไปสู่การปรับปรุงจนกระทั่งเป็นคำตอบที่เป็นข้อค้นพบจากการวิจัย

3. **การวิเคราะห์ข้อมูล** ได้แก่ เมื่อรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง (Document Research) ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาการรวมกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานไทยไปสู่ระบบพรรคการเมือง ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลได้ดังนี้

1. **เพื่อศึกษาปรัชญา ทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวกับแนวทางในการรวมกลุ่มเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและสามารถพัฒนาไปสู่ระบบพรรคการเมือง**

ผลการวิจัยพบว่า จากการศึกษาปรัชญา ทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้นประชาชนทุกคนย่อมสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มภายใต้กฎหมายสูงสุดของแต่ละประเทศ และมีเสรีภาพดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้ภายใต้การรับรองคุ้มครองของกฎหมาย ซึ่งประเทศไทยก็เช่นกันที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดให้การรับรองคุ้มครองในทุกฉบับและมีบัญญัติในกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์อันเป็นกฎหมายเฉพาะที่ให้มีการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานเพื่อจัดตั้งเป็นสหภาพแรงงาน ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงกฎหมายได้เปิดโอกาสให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานสามารถรวมกลุ่มกันได้

2. **เพื่อวิเคราะห์พัฒนาการการรวมกลุ่มผลประโยชน์ด้านแรงงานสู่การจัดตั้งพรรคแรงงานของต่างประเทศ**

ผลการวิจัยพบว่า สำหรับพัฒนาการของการรวมกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานของประเทศอังกฤษ ฝรั่งเศสและญี่ปุ่นนั้น มีพัฒนาการในระยะเวลาที่แตกต่างกัน กล่าวคือกลุ่มผลประโยชน์เดิมของอังกฤษคือกลุ่มทอรี (Tory) เป็นกลุ่มชนชั้นปกครองและชนชั้นสูงที่มีบรรดาศักดิ์ แต่หลังเกิดการปฏิวัติอุตสาหกรรมทำให้บริบททางสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองจากรบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาสู่ระบอบประชาธิปไตย ซึ่งในรัฐชาติสมัยใหม่ที่มีการปฏิวัติทางด้านอุตสาหกรรมก็จะพบว่ากลุ่มบุคคลที่เข้ามาเป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองจะมีความหลากหลายรวมถึงกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานด้วย ทำให้กลุ่มของผู้ใช้แรงงาน และกลุ่มนายทุนหรือพ่อค้าได้ก้าวเข้ามามีบทบาททางการเมืองมากขึ้น มีการรวมตัวกันจัดตั้งเป็นสมาคม และสหภาพผู้ใช้แรงงานด้านต่างๆ และพัฒนามาเป็นกลุ่มวิค ซึ่งภายหลังได้พัฒนาเป็นพรรคแรงงาน(เปรีชา ศรีวัลย์, 2546, หน้า 90)ต่อมา

ในช่วงปีค.ศ. 1890 ได้มีกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงาน 4 กลุ่มรวมกลุ่มกันในนามคณะตัวแทนแรงงานและเข้าไปมีบทบาทในสังคมอังกฤษ ภายหลังจากปีค.ศ.1906 ได้เปลี่ยนชื่อมาเป็นพรรคแรงงาน (Labour Party) (Wootton, Graham, 1970, p.20-21)

สาธารณรัฐฝรั่งเศสมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในลักษณะที่รุนแรงและฉับพลันกว่าประเทศอังกฤษ จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย อันเป็นผลมาจากความกดดันทางสังคมที่มีการกดขี่ เหลื่อมล้ำ และเอาเปรียบระหว่างชนชั้นสูง(สมใจ ไพโรจน์ธีระรัชต์, 2540, น 1-2) ตลอดจนการตกผลึกในปรัชญาแนวคิดทางการเมืองโดยนักคิดคนสำคัญในสมัยนั้นไม่ว่าจะเป็น ฌอง ฌาคส์ รูสโซ (Jean Jacques Rousseau) จอห์น ล็อก (John Locke) และชาร์ล เดอ มงเตสกีเอร์ (Charles de Montesqieu) ที่สนับสนุนแนวคิดล้มล้างการปกครองระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ให้อำนาจอธิปไตยเป็นของชาติหรือปวงชน และวางระบบการใช้อำนาจรัฐด้วยหลักแบ่งแยกอำนาจอธิปไตย เพื่อให้เกิดระบบการถ่วงดุลตรวจสอบซึ่งกันและกัน ระหว่างอำนาจด้านนิติบัญญัติ อำนาจด้านบริหาร และอำนาจด้านตุลาการ ส่งผลให้เกิดเป็นการปฏิวัติทางชนชั้นที่รุนแรงในปี ค.ศ. 1789 ที่ประชาชนผู้อยู่ใต้ปกครองรวมตัวกันล้มล้างสถาบันกษัตริย์และระบบขุนนางกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองเดิมจึงหายไปทันทีเมื่อประเทศก้าวสู่การปกครองในระบบสาธารณรัฐที่ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองจึงมีความหลากหลายที่ตั้งอยู่ สิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่จะรวมกันจัดตั้งเป็นกลุ่มหรือสมาคมใดๆอย่างเท่าเทียมกันภายใต้กรอบแห่งรัฐธรรมนูญที่เป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศและได้มีการลงสัตยาบันในอนุสัญญาาระหว่างประเทศฉบับที่ 87ว่าด้วยเสรีภาพในการสมาคมและการคุ้มครองสิทธิในการรวมตัว ค.ศ. 1948และฉบับที่98ว่าด้วยสิทธิในการรวมตัวและการเจรจาต่อรองร่วม ค.ศ.1949 ส่งผลให้มีการพัฒนาไปเป็นพรรคการเมือง(Wootton, Graham, 1970, p. 21) ที่เป็นตัวแทนของกลุ่มหรือที่เสนอนโยบายที่เอื้อต่อกลุ่มแรงงาน

ประเทศญี่ปุ่นมีระยะเวลาในการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยที่ใกล้เคียงกับประเทศไทย ประชาธิปไตยของประเทศญี่ปุ่นเกิดขึ้นภายหลังจากพ่ายแพ้สงครามโลกครั้งที่ 2 และอเมริกาได้ร่างรัฐธรรมนูญด้วยการวางนโยบายหลัก 2 ประการคือให้มีการล้มล้างอำนาจทหาร สถาบันจักรพรรดิเป็นเพียงสัญลักษณ์ภายใต้รัฐธรรมนูญและส่งเสริมประชาธิปไตยอันเป็นเหตุให้สภาพแรงงานของญี่ปุ่นเจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว(Sumiya, 1973, p.49) และมีการปรับปรุงกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวกับแรงงานให้มีความทันสมัยและมั่นคง และได้ให้สัตยาบันในอนุสัญญาาระหว่างประเทศฉบับที่ 87 และฉบับที่ 98 ทำให้สิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานเป็นไปตามหลักสากลจึงทำให้เกิดการรวมกลุ่มกันจนพัฒนาไปเป็นพรรคการเมืองของผู้ใช้แรงงานในเวลาต่อมา

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานไปสู่พรรคการเมือง ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปรัชญา ทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวกับแนวทางในการรวมกลุ่มเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและสามารถพัฒนาไปสู่ระบบพรรคการเมือง พบว่า จากการศึกษาปรัชญา ทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้นประชาชนทุกคนย่อมสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มภายใต้กฎหมายสูงสุดของแต่ละประเทศและมีเสรีภาพดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้ภายใต้การรับรองคุ้มครองของกฎหมาย ซึ่งประเทศไทยก็เช่นกันที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดให้การรับรองคุ้มครองในทุกฉบับและมีบัญญัติในกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์อันเป็นกฎหมายเฉพาะที่ให้การรวมกลุ่มของผู้ใช้แรงงานเพื่อจัดตั้งเป็นสหภาพแรงงาน ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงกฎหมายได้เปิดโอกาสให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานสามารถรวมกลุ่มกันได้

2. เพื่อวิเคราะห์พัฒนาการการรวมกลุ่มผลประโยชน์ด้านแรงงานสู่การจัดตั้งพรรคแรงงานของต่างประเทศ พบว่าพัฒนาการการรวมกลุ่มผลประโยชน์ด้านแรงงานสู่การจัดตั้งพรรคแรงงานของประเทศทั้ง 3 ประเทศ ได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส และ

ญี่ปุ่น นั้นมีเหตุปัจจัยที่เอื้อต่อการรวมกลุ่มและพัฒนาไปสู่พรรคแรงงานหรือพรรคการเมืองของกลุ่มผู้ใช้แรงงานจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ไปสู่ระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งมีการพัฒนาประเทศด้วยการปฏิวัติด้านอุตสาหกรรม และการยอมรับหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของแรงงานและการรวมกลุ่มแรงงานตามกฎหมายระหว่างประเทศทั้ง 2 ฉบับดังกล่าว

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานไปสู่พรรคการเมือง ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ปัจจัยทางด้านรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย พบว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยจะต้องอยู่บนรากฐานที่สำคัญคือเป็นการปกครองโดยประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของประเทศอย่างแท้จริงเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยเพื่อให้เกิดสิทธิประโยชน์กับประชาชนที่เป็นเจ้าของประเทศต้องยอมรับให้ความสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในปัจจุบันจะต้องมีสิทธิเสรีภาพ มีความเสมอภาคในการดำเนินชีวิตของทุกคนรวมถึงสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกทางการเมือง การรวมกลุ่มทางการเมือง การดำเนินกิจกรรมทางการเมือง โดยรัฐจะต้องให้การรับรองคุ้มครองสิทธิภายใต้กฎหมายของรัฐให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาคโดยไม่แบ่งแยกไม่ว่าคนนั้นจะอยู่ในฐานะหรือชนชั้นใด ต้องให้การยอมรับและเคารพต่อเสียงข้างมากเสมอ ในบริบทของการปกครองประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ที่แยกอำนาจการปกครองเป็น 3 อำนาจ คือ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการตามหลักทฤษฎีการแบ่งแยกอำนาจปกครองสูงสุดหรืออำนาจอธิปไตยซึ่งหากกล่าวเฉพาะอำนาจนิติบัญญัติเป็นอำนาจของปวงชนชาวไทยโดยแท้เพราะผู้ที่ใช้อำนาจในการพิจารณาและตรากฎหมายให้ชอบด้วยรัฐธรรมนูญมาจากการเลือกตั้งผู้แทนของประชาชน ดังนั้นหากกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานต้องการที่จะรวมกลุ่มกันเพื่อใช้สิทธิทางนิติบัญญัติด้วยการมีผู้แทนของกลุ่มตนเข้าไปในรัฐสภาเพื่อเป็นโอกาสในการตรากฎหมายคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของกลุ่มแต่ก็ถูกจำกัดสิทธิในการรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเพื่อให้เกิดตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานที่จะเข้าไปทำหน้าที่แทนเป็นกระบอกเสียงแทนกลุ่มผู้ใช้แรงงานเพื่อเรียกร้องและปกป้องรักษาสิทธิผลประโยชน์ของกลุ่ม

2. ปัจจัยพัฒนาการทางด้านประวัติศาสตร์ พบว่าประวัติศาสตร์จะเป็นภาพสะท้อนถึงสิ่งที่เป็นมาในอดีต ถ้าหากเป็นประวัติศาสตร์ที่ดียอมสร้างแรงกระตุ้นให้สำนึกถึงการต่อสู้ของขบวนการแรงงานในอดีตที่ทุกประเทศล้วนผ่านช่วงเวลาที่มืดมนและช่วงเวลาที่ดีที่สุด ประวัติศาสตร์ทางด้านแรงงานที่ผ่านเป็นการผสมพลังของกลุ่มผู้ใช้แรงงานเป็นสำคัญเพื่อให้เกิดการต่อสู้เพื่อปกป้องรักษาและให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ของกลุ่ม ในการรวมตัวต่อสู้ของขบวนการแรงงานนั้นย่อมเป็นไปตามสิทธิที่กำหนดไว้ในกฎหมายแห่งรัฐที่ให้การรับรองคุ้มครองและเปิดโอกาสให้กระทำได้ ประเทศไทยมีการรวมกลุ่มกันมาตั้งแต่ในอดีต โดยมีเป้าหมายของการรวมกลุ่มขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่มในแต่ละยุคสมัยที่เป็นไปตามบริบทของการปกครองในยุคสมัยนั้นๆ สิทธิของการรวมกลุ่มเริ่มชัดเจนหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองเพื่อให้สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตยอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนและประชาชนมีสิทธิเสรีภาพรวมกลุ่มกันภายใต้รัฐธรรมนูญ

3. ปัจจัยทางด้านแนวคิดอุดมการณ์ทางการเมือง พบว่า แนวคิดอุดมการณ์ทางการเมืองคือกระบวนการความคิดหรือความเชื่อของปัจเจกเกี่ยวกับด้านการเมืองรวมถึงการจัดตั้งพรรคการเมืองที่มีความสำคัญต่อการรวมกลุ่มทางสังคมตามสิทธิเสรีภาพภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ทุกคนมีความเท่าเทียมกันและกฎหมายให้การรับรองคุ้มครองสิทธิการรวมกลุ่มเข้าด้วยกันใน ความมีส่วนร่วมมีความเป็นเอกภาพที่มีเป้าหมายเพื่อปกป้องรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม ภายใต้ความเชื่อในแนวคิดอุดมการณ์เดียวกันจึงจะบรรลุเป้าหมายร่วมกันได้ ประเทศไทยมีการรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งเป็นองค์กรหรือพรรคการเมืองล้วนมีแนวคิดอุดมการณ์เดียวกันเพื่อให้เกิดการปกป้องรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มหรือเพื่อให้เกิดตัวแทนของกลุ่มในการเข้าไปปกป้องรักษาผลประโยชน์

ของกลุ่มตามแนวคิดการรวมกลุ่มผลประโยชน์ ทั้งนี้สิทธิการรวมกลุ่มที่มีเป้าหมายทางการเมืองนั้นต้องมีกฎหมายให้การรับรองคุ้มครอง

4. ปัจจัยสิทธิในการดำเนินกิจกรรมหรือการดำเนินงานทางการเมือง พบว่าสิทธิในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง หมายความว่าสิทธิในการจัดตั้งพรรคการเมืองที่มีจุดประสงค์เพื่อจะเป็นอำนาจต่อรองโดยการใช้อำนาจนิติบัญญัติตามกระบวนการประชาธิปไตย ซึ่งการจะทำให้เกิดการบรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการนั้น ในการรวมกลุ่มเพื่อให้เกิดการจัดตั้งเป็นองค์กรหรือพรรคการเมืองจะต้องมาจากความต้องการร่วมกันของกลุ่มตามแนวคิดอุดมการณ์ทางการเมืองเดียวกันภายใต้การรับรองคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของกฎหมายแห่งรัฐตามวิถีระบอบประชาธิปไตยที่ประชาชนทุกคนอยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกันและต้องได้รับสิทธิเหมือนกันโดยไม่แบ่งแยก สำหรับประเทศไทยพบว่าการรวมกลุ่มทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมทุกสังคมนั้นเป็นสิทธิพึงกระทำภายใต้รัฐธรรมนูญที่ให้การรับรองที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการเรียกร้องปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์เพื่อต่อรองสิทธิประโยชน์ที่พึงจะได้รับอันเป็นกิจกรรมของการรวมกลุ่มทางการเมือง

5. ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรมและจารีตประเพณี พบว่าแนวคิดความเชื่อของคนในสังคมที่ยึดถือเป็นแบบอย่างหรือในลักษณะการดำเนินชีวิตของคนในแต่ละกลุ่มที่มีวิถีเป็นตัวกำหนดการอยู่ร่วมกันจนกลายมาเป็นวัฒนธรรมในแต่ละสังคม จึงนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติที่คนในสังคมมองว่าเป็นสิ่งที่ดีที่ถูกต้องควรปฏิบัติและได้ปฏิบัติสืบทอดกันมาจนกลายเป็นจารีตประเพณีเป็นแนวทางการปฏิบัติที่คนในสังคมให้การยอมรับมีการถ่ายทอดความเชื่อและแนวทางปฏิบัติที่ยึดถือเป็นระเบียบแบบแผนต่อกันมา สำหรับประเทศไทยพบว่าวัฒนธรรมและจารีตประเพณีที่ยึดถือปฏิบัติเป็นสิ่งที่พิสูจน์ให้เห็นถึงความเชื่อในระบบการอุปถัมภ์เพราะประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ภายใต้ระบอบอำนาจนิยมมาตั้งแต่ในอดีต อันเป็นผลพวงมาจากระบบการปกครองในอดีตก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองปีพ.ศ.2475 ที่ยังคงมีระบบเจ้าขุนมูลนายที่กลายเป็นวัฒนธรรมเป็นเหตุให้เกิดความเชื่อในเรื่องการให้ความช่วยเหลือในระบบวงศาคณาญาติ การให้ความคุ้มครอง เป็นต้น

6. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม พบว่าระบบเศรษฐกิจและสังคมถือว่าเป็นสิทธิประโยชน์ที่เป็นตัวแปรสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยด้วยการสร้างความเท่าเทียมของคนในสังคมทางด้านรายได้ชีวิตความเป็นอยู่จึงเป็นการใช้แรงงานแลกกับเงินค่าจ้างเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมและยกระดับมาตรฐานคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น จึงถือว่าระบบเศรษฐกิจเป็นปัจจัยที่ช่วยเกื้อหนุนหากจะทำให้เกิดการรวมกลุ่มกันเพื่อให้เกิดการเรียกร้องปกป้องสิทธิประโยชน์อันจะนำไปสู่เศรษฐกิจและสังคมได้ ประเทศไทยพบว่าแม้ว่าในปัจจุบันจะมีการรวมกลุ่มกันจัดตั้งเป็นสหภาพก็ตามแต่ในการใช้สิทธิหรืออำนาจในการต่อรองได้เพียงในระดับสถานประกอบการเท่านั้นและยังมีข้อห้ามมิให้เกี่ยวข้องกับการเมือง ซึ่งถ้าหากจะยอมให้มีการรวมกลุ่มกันอย่างเสรีจนมีขนาดใหญ่มากก็อาจขยายตัวออกไปได้กว้างกว่าเพียงการเป็นสหภาพจะเป็นการสร้างอำนาจต่อรองที่ชัดเจนและมีพลังมากขึ้นและหากสามารถรวมกลุ่มไปสู่การเป็นพรรคการเมืองที่สามารถมีตัวแทนของพรรคการเมืองก็ย่อมจะสามารถใช้กลไกของรัฐสภาเพื่อเข้าไปทำหน้าที่ในการปกป้องรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มได้

7. ปัจจัยทางด้านมวลชนที่เป็นฐาน พบว่ามวลชนในที่นี้จะต้องมาจากฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่อำนาจรัฐทั้งหมดมาจากประชาชนทั้งประเทศซึ่งก็คือการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในการเรียกร้องสิทธิจะต้องมาจากความต้องการของคนส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งกลุ่มผู้ใช้แรงงานในประเทศต่าง ๆ ถือว่าเป็นคนกลุ่มใหญ่ของประเทศในการที่จะพัฒนาไปสู่พรรคการเมืองได้นั้นจะต้องเกิดจากความต้องการของมวลชนที่เป็นคนกลุ่มใหญ่ซึ่งรวมถึงผู้ใช้แรงงาน นายทุน และกลุ่มประชาชนที่มีแนวคิดเดียวกัน ในประเทศไทยพบว่ามีมวลชนของกลุ่มทางสังคมต่าง ๆ ที่รวมกลุ่มกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง และกลุ่มคนทางสังคมนี้เป็นฐานให้กับพรรคการเมืองที่มีแนวคิดอุดมการณ์เดียวกัน ด้วยการให้การสนับสนุนลงคะแนนเสียงให้กับพรรคเพื่อเข้าไปทำหน้าที่เป็นตัวแทนของกลุ่มในการรักษาปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่มซึ่งยังไม่พบว่าการรวมกลุ่มผลประโยชน์แรงงานจะสามารถพัฒนาไปสู่ระบบพรรคการเมืองได้

8. ปัจจัยทางด้านสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มตามกฎหมายที่ให้การรับรองและคุ้มครอง พบว่าสิทธิเสรีภาพในการปกครองระบอบประชาธิปไตยจะต้องเริ่มต้นจากการมีกฎหมายให้การรับรอง และคุ้มครอง และกฎหมายจะต้องออกมาจากความต้องการของประชาชนที่เป็นเจ้าของประเทศ สำหรับสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มถือว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานและเป็นจุดเริ่มต้นที่จะนำไปสู่การพัฒนาทางด้านต่างๆ รวมทั้งการจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ด้านแรงงาน ฉะนั้นสิทธิและเสรีภาพในการรวมกลุ่มจะต้องกำหนดไว้ในกฎหมายจึงสามารถกระทำได้และจะต้องมีกฎหมายกำหนดเอาไว้ทั้งในรัฐธรรมนูญระหว่างประเทศและกฎหมายภายในประเทศ ประเทศไทยพบว่าเป็นนิติรัฐที่ปกครองโดยกฎหมายย่อมหยาบความว่าการดำเนินการใด ๆ ก็ตามต้องมีกฎหมายรองรับให้ดำเนินการได้ สำหรับกฎหมายภายในประเทศประกอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมายเฉพาะที่มีความชัดเจนในเรื่องสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มภายใต้การรับรองคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายตามการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข แต่กฎหมายเฉพาะคือกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ แม้จะให้สิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มผู้ใช้แรงงานได้แต่ก็มีข้อจำกัดที่เป็นปัญหาและอุปสรรคทำให้ไม่สามารถพัฒนาการรวมกลุ่มไปสู่การจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองได้

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

1.1 ให้สัถยาบันรับรองอนุสัญญาฉบับที่ เพื่อให้เกิดการรับรองคุ้มครองจากรัฐเป็นการปกป้องไม่ให้ผู้ใช้ 98 และฉบับที่ 87 แรงงานถูกละเมิดสิทธิตามกฎหมายระหว่างประเทศ และเพื่อให้เกิดการยอมรับจากต่างประเทศ เพื่อที่รัฐจะได้อนุวัติการกฎหมายไทยให้สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศทั้ง 2 ฉบับนี้เพื่อให้เกิดการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพต่าง ๆ แก่ผู้ใช้แรงงาน และเป็นที่ยอมรับของต่างประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย

1.2 แก้ไขกฎหมายในประเทศให้มีความสอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ที่มีเงื่อนไขข้อจำกัดข้อห้ามต่างๆ อันเป็นการลิดรอนสิทธิของผู้ใช้แรงงาน รัฐจะต้องตัดเงื่อนไขที่ลิดรอนสิทธิของผู้ใช้แรงงานออกไป เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันในสิทธิของทุกคน

1.3 ส่งเสริมสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มแก่ประชาชนรวมทั้งกลุ่มผลประโยชน์ด้านแรงงานเพื่อให้ประเทศมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขที่สมบูรณ์

1.4 กำหนดนโยบายการศึกษาในให้ความรู้กับประชาชนในเรื่องสิทธิเสรีภาพตั้งแต่ระดับประถมศึกษาเพื่อให้เกิดการเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขที่ถูกต้อง และรับรู้ในสิทธิเสรีภาพที่พึงจะได้รับการคุ้มครองในฐานะของการเป็นคนไทยไม่ว่าจะอยู่ในสถานะภาพใดของสังคม และสร้างเสริมองค์ความรู้แก่เด็กให้มีอุดมการณ์ทางการเมืองที่ถูกต้อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ประเด็นที่จะเป็นหัวข้อการวิจัยต่อไปคือ “แนวทางการจัดตั้งพรรคแรงงาน” เนื่องจากปัจจุบันกลุ่มผู้ใช้แรงงานเป็นประชากรจำนวนมากที่สุดของประเทศแต่ต้องยอมจำนนต่ออำนาจของคนกลุ่มน้อยของประเทศที่มีทั้งอำนาจเงินและอำนาจทางการเมืองเพราะไม่มีพรรคการเมืองที่เป็นตัวแทนของกลุ่มการที่ประเทศไทยได้ชื่อว่ามีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข จึงต้องเปิดโอกาสให้ผู้ใช้แรงงานนั่นก็คือการให้สิทธิเสรีภาพแก่ผู้ใช้แรงงานรวมถึงกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านแรงงานได้สามารถรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองได้เพื่อแสดงถึงการคุ้มครองสิทธิที่จะใช้เป็นกลไกของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขในการเรียกร้องให้เกิดการรับรองคุ้มครองสิทธิอย่างเท่าเทียมกันและมีความเสมอภาคกับกลุ่มทางสังคมอื่นไม่ถูกกดขี่จากกลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมอื่น

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณบุคคลแรกที่มีความสำคัญมากคือศาสตราจารย์ ดร.สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งจุดแสงนำทางสว่างและได้กรุณาเสียสละให้คำปรึกษาโดยตลอดจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จออกมาได้อย่างสมบูรณ์ ขอกราบขอบพระคุณ ดร.นันทพล กาญจนวัฒน์ ผู้ซึ่งเติมเต็มและให้คำปรึกษาอย่างดีมาโดยตลอดขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภิสา ไหวพุงเกียรติ ผู้ที่คอยให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบทุกท่าน และกลุ่มบุคคลที่สองคือผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่เสียสละเวลาอันมีค่าที่ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก การร่วมแสดงความคิดเห็น การรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของทุกท่านอันมีความสำคัญต่อการจัดทำวิทยานิพนธ์โดยการตัดเพิ่มเนื้อหาเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ปรีชา ศรีวัลย์. (2546). *ประวัติศาสตร์สากล สมัยโบราณ สมัยกลาง สมัยใหม่และโลกปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ. (2524). *พรรคการเมืองและปัญหาพรรคการเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน.(2544). *การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ วี.เจ. พรินต์ติ้งสมใจ ไพโรจน์ธีระรัชต์. (2540). *ประวัติศาสตร์ฝรั่งเศสสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- Sumiya, M. (1973). *The emergence of modern Japan*. In K. Okochi, B. Karsh, & S.B. Levine (Eds.), *Workers and employers in Japan*. University of Tokyo Press.
- Wootton, Graham. (1970). *Interest-Groups*. New Jersey: Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs.